

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Šatku a členiek senátu JUDr. Aleny Prieceleovej a JUDr. Zuzany Ďurišovej, v právnej veci žalobcu: **S., a.s.**, C., X. Bratislava, proti žalovaným: **1/ P. K.**, nar. X., bytom, L., Poprad, zastúpený opatrovníčkou JUDr. E. K., vyššou súdnou úradníčkou Krajského súdu v Košiciach,

2/ A. K., L., Poprad, **3/ Ing. M. K.**, nar. X., bytom H., Štrba, **4/ R. I.**, nar. X., bytom P., Poprad, **5/ F. K.**, nar. X., bytom M., Poprad, zastúpený opatrovníčkou JUDr. E. K., vyššou súdnou úradníčkou Krajského súdu v Košiciach, **6/ M. K.**, nar. X., bytom K., Poprad, **o zaplatenie 241 280 Sk s prísl.**, na odvolanie žalovanej 3/ a žalovaného 4/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 7Cb/9077/1993-172 zo dňa 9. augusta 2007, v znení opravného uznesenia č. k. 7Cb/9077/1993-195 zo dňa 7. decembra 2007, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutom výroku **p o t v r d z u j e .**

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Košiciach napadnutým rozsudkom, v znení opravného uznesenia rozhodol tak, že žalovaní 1/ až 6/ sú povinní zaplatiť žalobcovi sumu 202 764 Sk s 5 % ročným úrokom od 16. 03. 1999 do zaplatenia a nahradiť trovy konania vo výške 11 282 Sk do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, s tým, že plnením jedného zo žalovaných

zaniká v rozsahu plnenia ostatných žalovaných, pričom žalovaní 1/ a 2/ sú povinní plniť spoločne a nerozdielne; v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že vykonaným dokazovaním zistil, že žalovaní 1/ a 2/ uzavreli dňa 30. 09. 1991 úverovú zmluvu č. 100252 8 na poskytnutie úveru vo výške 200 000 Sk v súlade s uvedenou zákonnou úpravou, a to v písomnej forme, a dohodli sa na celom obsahu zmluvy. V zmluve bolo dohodnuté právo požadovať splatenie celého úveru, ak žalovaní neuhradia niektorú splátku. Žalovaní boli od apríla 1992 v omeškaní s úhradou dohodnutých splátok, preto podľa bodu 6/ úverovej zmluvy žalobcovi vzniklo právo požadovať splatenie celého úveru, vrátane úrokov. Toto právo žalobca aj uplatnil prípisom zo dňa 16. 03. 1993, keď odstúpil od zmluvy, a keďže žalovaní dlžnú sumu neuhradili, domáha sa jej zaplatenia v tomto konaní.

Podľa § 382a ods. 2 Hospodárskeho zákonníka subjekt, ktorému bol poskytnutý úver, je povinný zaplatiť úrok a úver v dohodnutom čase splatiť. Keďže žalovaným bol poskytnutý úver, podľa uvedeného ustanovenia im vznikla povinnosť zaplatiť úrok a splatiť úver. Žalovaní v konaní neuplatnili žiadne výhrady k nároku žalobcu, uplatneného v tomto konaní, preto súd, vychádzajúc z dokladov žalobcu, tento považoval za správne vyčíslený. Žalovaní 3/ až 6/ prevzali ručiteľský záväzok za včasné a úplné zaplatenie úveru, a keďže žalovaní 1/ a 2/ dlh nespĺnili, sú žalovaní 3/ až 6/ povinní dlh splniť. Žalobca ich na splnenie dlhu vyzval. Je nedôvodná námietka, že úver nebol použitý pre jej účely a pokiaľ ide o námietku, že nemá finančné prostriedky na úhradu dlhu, uvedené nie je možné zohľadniť v tomto konaní. Pokiaľ ide o výšku dlhu, súd za oprávnený nárok žalobcu považoval nárok na vrátenie sumy a zaplatenie dohodnutých úrokov do odstúpenia od zmluvy, čo činí 202 764 Sk. Od odstúpenia od zmluvy považoval nárok žalobcu na zaplatenie 5 % úroku ročne zo sumy 202 764 Sk od 16. 03. 1993 do zaplatenia za oprávnený. Vo zvyšnej časti súd nárok žalobcu považoval za neoprávnený a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

Proti tomuto rozsudku podali odvolanie žalovaní 3/ a 4/. Žalovaná 3/ v podanom odvolaní uvádza, že podľa tvrdenia žalobcu bola ručiteľkou zmluvného záväzku takmer plných 17 rokov, nie si je vedomá, že by bola v tomto prípade podpísala ručenie pre spoludlžníkov 1/ a 2/ . Uvedenú skutočnosť si nemohla potvrdiť ani pri nahliadnutí do spisu, nakoľko žiadne ručiteľské záväzky v spise priložené neboli ani vo fotokópiách. V spise nebola ani poznámka, že boli podklady súdom žiadané alebo žalobcom poskytnuté.

Žiada, aby ju súd spod žaloby oslobodil v plnom rozsahu. Ručiteľský záväzok aj prípade, že by existoval je premlčaný. Prípisom zo dňa 16. 03. 1993 mal pôvodný žalobca informovať žalovaných 3/ až 6/ ako ručiteľov o nesplácaní úveru, a vyzvať ich na úhradu dlhu vo výške 202 764 Sk. Uvedený prípis nikdy osobne neprevzala a veriteľ jej trvanie záväzku do dnešného dňa neoznámil ani nedoručil. Namieta preto premlčanie pohľadávky. Taktiež žalobca neurobil voči dlžníkom žiadne právne kroky smerujúce k splneniu záväzku. Ani po 17 rokoch nie je v súdnom spise uznanie záväzku od dlžníkov 1/ a 2/. Žalobca nezdokladoval a ani si neuplatňoval právo, a to inkasom z ich účtu alebo zrážkami zo mzdy dlžníkov. A to počas celej doby. Veriteľ nepožadoval od dlžníka informácie svedčiacie o jeho finančnej situácii prípadne podnikateľské výkazy. O dlžníka neprejavoval záujem. Žalobca poskytol úver vo výške 200 000 Sk, čerpanie bolo vo výške 199 790 Sk. V tejto sume museli byť úroky (cca 2 x 3000 Sk), aj splátky istiny (cca 2 x 8000 Sk), ktorú do zníženia istiny nikdy nezapočítal. Žiada, aby súd požiadal o vyčíslenie skutočnej výšky istiny, úrokov a celkovej dlžnej čiastky. Za porušenie vnútorných predpisov veriteľa možno považovať aj skutočnosť, že dlžník požadoval úver a súčasne veriteľ schválil jeho čerpanie, a to aj napriek skutočnosti, že bol čerpaný na základe faktúry od jedného z ručiteľov, konkrétne M. K. - P. jeho vlastnou firmou. Je pochybnosť, či sa nejedná o podvod zo strany dlžníka P. K. ako dlžníka a jeho brata M. K. ako jedného z veriteľov, a či týmto konaním nebola naplnená skutková podstata trestného činu podvodu. Súd konal proti žalovaným menovite proti P. K. a proti F. K. za ustanovenia kolízneho opatrovníka, a to JUDr. E. K., vyššej súdnej úradníčky. Rozhodnutie súdu o ustanovení kolízneho opatrovníka pre P. K. v spise nebolo doložené, som tým oprávnená domnievať sa, že tak súdom stanovené nebolo. Ďalej nie je zrejmé, z akého zákonného dôvodu mali byť ustanovení kolízni opatrovníci, keď pobyt dlžníka P. K. a jeho brata, v tomto prípade ručiteľa F. K., je známy, hoci nie je zhodný s pobytom platným v roku 1993. Súd si tento pobyt nezistil žiadnym zákonným spôsobom, čím je zrejmé, že nevyužil všetky zákonné možnosti na zabezpečenie účasti na pojednávaní. Vzhľadom na vyjadrenia uvedené hore, v zmysle ustanovenia § 205a O.s.p., doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené. Navrhuje zmeniť výrok rozhodnutia súdu prvého stupňa tak, že M. K., bytom H., 059 38 Štrba, zbavuje povinnosti platiť žalobcovi z dôvodu neexistencie záväzku, resp. jeho premlčania v plnom rozsahu.

Žalovaný 4/ v podanom odvolaní uviedol, že podľa jeho poznatkov ako ručiteľia urobili iba vyhlásenie o ručení, ktoré je urobené podľa Hospodárskeho zákonníka, hoci v jeho osobe išlo o občana, nepodnikateľa, na čo sa pôsobnosť tohto zákona nevzťahuje. Každopádne § 383 HZ o ručiteľskom vyhlásení vôbec nehovorí. Preto je nutné nanajvýš vyhlásenie podriadiť pod režim OZ, vtedy platných ustanovení § 52 až § 56, a nie § 546 a nasl. ako mylne uvádza súd. V takom prípade ide o kogentné ustanovenia, ktoré je nevyhnutné dodržiavať a predmetné vyhlásenie o ručení je v rozpore s nimi, preto je absolútne neplatné a nemožno sa na neho odvolávať. Prehláseniu ďalej chýba doba splatnosti pohľadávky, čo v zmysle platnej judikatúry musí byť uvedené ako jeho náležitosť. Ďalej podmienkou uplatnenia nároku voči ručiteľom je najprv jeho uplatnenie voči dlžníkovi, a to písomne s podmienkou jeho doručenia, čo v danom prípade zrejme nebolo, keď navrhovateľ a nakoniec ani súd nepozná adresu prvotného veriteľa v cudzine. A navrhovateľ nepredložil ani riadne dôkazy o tom, že sa snažil o uspokojenie svojej pohľadávky u pôvodných veriteľov, ktorí úver minuli ako zákon ukladá, ale sa rovno snažil zaviazať ručiteľov, čo je najjednoduchšie, no nie v súlade so zákonom. Pritom majú príjmy na splácanie dlhu. Veriteľ teda aj zavinil, že pohľadávka doposiaľ nebola splatená. Toto vznáša a je to dôvod, pre ktorý ručiteľ môže odoprieť splnenie pohľadávky veriteľovi. A podľa zákona máme právo uplatniť voči veriteľovi všetky námietky, čo mohol i dlžník. To sme nemali i postupom súdu, ktorý závadami v doručení mu odňal právo sa pred súdom obhajovať. Pri podpise nemal možnosť nahliadnuť do úverovej zmluvy. Neboli mu známe podmienky zmluvy a bol tak uvedený do omylu. Najmä preto navrhuje, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na nové rozhodnutie alebo sám po zrušení rozhodol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p., podľa § 214 ods. 2 O.s.p., bez nariadenia pojednávania a podľa § 219 ods. 1 O.s.p. rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutom výroku potvrdil, nakoľko rozhodnutie je vecne správne.

Predmetom odvolacieho konania je posúdenie vecnej správnosti rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktorým rozhodol o uplatnenom nároku žalobcu voči žalovaným plniť z úverovej zmluvy, či už priamych úverových dlžníkov proti žalovaným 1/ a 2/ alebo ich ručiteľom proti žalovaným 3/ až 6/.

Podľa § 80 ods. 1 O.s.p., konanie je začaté dňom, keď došiel súdu návrh na jeho začatie alebo, keď bolo vydané uznesenie, podľa ktorého sa konanie začína bez návrhu. V posudzovanej veci bol návrh na začatie konania doručený súdu dňa 16. 11. 1993. Súdom vydaný platobný rozkaz a návrh na jeho vydanie prevzali všetci žalovaní v roku 1994. Odpor proti nemu podala jedine žalovaná 2/ s odôvodnením, že z poskytnutého úveru nemala žiaden prospech a po rozvoде s manželom, žalovaným 1/, ani možnosti, aby predmetný úver užívala. Ostatní žalovaní sa k premetu sporu nevyjadrili.

Úverová zmluva č. 100252-8 medzi pôvodným žalobcom a žalovaným 1/ a 2/ bola uzatvorená dňa 30. 09. 1991. Podľa bodu 11. úverovej zmluvy, Ručiteľská zmluva (záručná listina) č. 1, 2, 3, 4 zo dňa 30. 09. 1991 tvorí samostatnú prílohu úverovej zmluvy a je jej neoddeliteľnou súčasťou. Úverová zmluva sa nachádza na čl. 4 spisu. Ručenie za včasné a úplné zaplatenie úveru vrátane úrokov podľa tejto úverovej zmluvy prevzal žalovaný 6/ M. K. dňa 30. 09. 1991 (čl. 164 spisu).

Ručenie za včasné a úplné zaplatenie úveru vrátane úrokov podľa tejto úverovej zmluvy prevzal žalovaný 5/ F. K. dňa 30. 09. 1991 (čl. 165 spisu). Ručenie za včasné a úplné zaplatenie úveru vrátane úrokov podľa tejto úverovej zmluvy prevzal žalovaný R. I. dňa 30. 09. 1991 (čl. 166 spisu). Ručenie za včasné a úplné zaplatenie úveru vrátane úrokov podľa tejto úverovej zmluvy prevzal žalovaný 3/ Ing. M. K. dňa 30. 09. 1991 (čl. 167 spisu).

Dňa 1. januára 1992 nadobudol účinnosť zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, ktorý zrušovacím ustanovením § 772 v bode 3. zrušil Hospodársky zákonník č. 109/1964 Zb., v znení neskorších predpisov.

Podľa prechodného ustanovenia § 763 ods. 1 Obchodného zákonníka, týmto zákonom sa spravujú právne vzťahy, ktoré vznikli odo dňa jeho účinnosti. Právne vzťahy vzniknuté pred dňom účinnosti tohto zákona a práva z nich vzniknuté, ako aj práva zo zodpovednosti za porušenie záväzkov z hospodárskych a iných zmlúv uzavretých pred dňom účinnosti tohto zákona sa spravujú doterajšími predpismi. Zmluvy o bežnom účte, zmluvy o vkladovom účte, zmluvy o uložení cenných papierov a iných hodnôt sa však spravujú týmto zákonom odo dňa jeho účinnosti, aj keď k ich uzavretiu došlo pred týmto dňom.

Z uvedených zákonných ustanovení vyplýva, že právny vzťah zo zmluvy o úvere a ručení vzniknuté so zaplatením úveru a jeho úrokov, ktoré bolo predmetom sporu, súd prvého stupňa správne posúdil podľa hmotného práva platného v čase, či už vzniku úverovej zmluvy, alebo ručenia za vzniknutý úverový vzťah.

Žalovaná 3/ ako odvolací dôvod uvádza, že v súdnom spise neboli priložené žiadne ručiteľské záväzky a po sedemnástich rokoch od ich podpisov si nie je vedomá, že by podpísala ručenie žalovanému 1/ a 2/. Uvedené žalovaná 3/ zistila nahliadnutím do súdneho spisu dňa 07. 08. 2007, o čom bol spísaný úradný záznam (čl. 162 spisu). Uvedené zistenie žalovanej 3/ v tom čase zodpovedalo skutočnosti, keď v rámci prípravy na pojednávanie súd tieto od žalobcu žiadal predložiť, čo sa stalo v prílohe podania, ktoré bolo súdu doručené dňa 07. 08. 2007 (čl. 163 spisu).

Ďalším odvolacím dôvodom žalovanej 3/ je vznesenie námietky premlčania nároku žalobcu. Žiadne písomné upovedomenie veriteľa na plnenie ručiteľského záväzku zo dňa 16. 03. 1993 nikdy osobne neprevzala. Keďže premlčacia doba uplynula dňa 29. 06. 1996 a veriteľ jej doteraz trvanie záväzku neoznámil ani nedoručil, považuje pohľadávku za premlčanú. Ďalej je zrejmé, že žalobca podáva súdu skreslené, nepresné a neúplné informácie, o dlžníka neprejavoval záujem. Žiada, aby súd požiadal o vyčíslenie skutočnej istiny, úrokov a celkovej dlžnej čiastky. Má pochybnosť, či konaním žalovaného 1/ a jeho brata, žalovaného 6/ nebola naplnená skutková podstata trestného činu podvodu. V spise sa rozhodnutie súdu o ustanovení kolízneho opatrovníka žalovanému 1/ nenachádza, ďalej nie je zrejmé, z akého zákonného dôvodu mali byť kolízni opatrovníci ustanovení, keď pobyt žalovaného 1/ ako i jeho brata, žalovaného 5/ v postavení ručiteľa, bol známy.

Odvolacie dôvody žalovaného 4/ možno zhrnúť stručne tak, že ustanovenia Hospodárskeho zákonníka o ručení sa na jeho osobu nevzťahovali, pretože nebol podnikateľom; žalobca zaviniť, že dlžníci ich dlh nespĺnili, pretože majú príjmy na splácanie dlhu; postupom súdu v doručovaní mu bola odňatá možnosť konať pred súdom; pri podpise nemal možnosť nahliadnuť do úverovej zmluvy, neboli mu známe podmienky zmluvy a bol tak uvedený do omylu.

Odvolací súd sa bude opakovať a pre pamäť opätovne uvádza, že konanie bolo začaté dňa 08. 11. 1993 a súd vo veci meritorne rozhodol dňa 9. augusta 2007. Žalobca sa na prieťahy v konaní nestážoval, a tak v úplne jednoduchom spore došlo k situácii,

že žalobcovia sa verejnému prejednaniu ich vecí, buď zámerne vyhýbali, resp. ho úmyselne marili. Žalovaná 3/ súdom vydaný platobný rozkaz vrátane návrhu na jeho vydanie osobne prevzala dňa 22. 04. 1994, žalovaný 4/ ho prevzal dňa 30. 05. 1994. Ani jeden z nich v súlade s poučením súdu odpor proti nemu nepodali. K zrušeniu platobného rozkazu došlo v dôsledku toho, že odpor bol podaný dňa 03. 05. 1994 žalovaným 2/, čoho následkom bolo jeho zrušenie v plnom rozsahu (§ 174 ods. 2 O.s.p.). Od toho času, okrem žalovanej 2/, ktorá paradoxne odpor podala a nepochybne mala do budúca zo všetkých žalovaných iba minimálnu šancu žalovanú sumu zaplatiť, nebolo možné predvolania na vytýčené pojednávania všetkým žalovaným doručiť tak, aby sa pojednávanie mohlo uskutočniť. Množstvo zmarených pojednávanií, množstvo úkonov súdu za účelom doručovania predvolaní policajným zborom, zisťovania trvalého pobytu žalovaných v registri obyvateľstva, zisťovania, či žalovaní nie sú vo väzbe, alebo vo výkone trestu v Ústrednej evidencii väzňov ZJVS tak nakoniec vyústili do situácie, že súd prvého stupňa vo veci vytýčil termín pojednávania na deň 09. 08. 2007. Ani jeden zo žalovaných svoju neúčast' na pojednávaní neospravedlnil, súd prvého stupňa tak vec prejednal a rozhodol.

Podľa § 120 ods. 1 O.s.p., účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné na rozhodnutie vo veci.

Podľa § 101 ods. 1 O.s.p., účastníci sú povinní prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania najmä tým, že pravdivo a úplne opíšu všetky potrebné skutočnosti, označia dôkazné prostriedky, a že dbajú na pokyny súdu. V konaní ani jeden z účastníkov konania na strane žalovaných uvedenú zákonnú povinnosť nesplnil, resp., ani sa o to nepokúsil.

Podľa § 101 ods. 2 O.s.p., súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa však riadne predvolaný účastník neustanoví na pojednávanie ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy. V konaní sa účastníci na strane žalovaných na pojednávanie vytýčené súdom na 09. 08. 2008 neustanovili, o odročenie pojednávania nepožiadali. V súlade s ustanovením § 120 ods. 4 O.s.p., súd poučil účastníkov, že všetky dôkazy a skutočnosti musia predložiť alebo označiť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie a vo veciach, v ktorých sa nenariaduje pojednávanie (§ 115a O.s.p.) najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej, pretože na dôkazy a skutočnosti

predložené a označené neskôr súd neprihliada. Skutočnosti a dôkazy uplatnené neskôr sú odvolacím dôvodom len za podmienok uvedených v § 205a O.s.p.

Podľa § 205a ods. 1 O.s.p., skutočnosti alebo dôkazy, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa, sú pri odvolaní proti rozsudku alebo uzneseniu vo veci samej odvolacím dôvodom len vtedy, ak: a/ sa týkajú podmienok konania, vecnej príslušnosti súdu, vylúčenia sudcu (prísediaceho) alebo obsadenia súdu, b/ má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej, c/ odvolateľ nebol riadne poučený podľa § 120 ods. 4 O.s.p., d/ ich účastník konania bez svojej viny nemohol označiť alebo predložiť do rozhodnutia súdu prvého stupňa.

V prejednávanej veci o prípad príпустnosti odvolacích dôvodov, či už žalovaného 3/ alebo 4/, z dôvodov podľa § 205a ods. 1 O.s.p. sa nejedná vôbec, pretože všetky ich odvolacie dôvody boli povinní označiť ako dôkazy na preukázanie svojich tvrdení pred súdom prvého stupňa, čo sa nestalo.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutom výroku podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. z jeho vecne správnych dôvodov potvrdil.

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože mu žiadne nevznikli.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 29. júna 2009

**JUDr. Štefan Š a t k a, v. r.
predseda senátu**

Za správnosť vyhotovenia: M.